

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS-ŠEŠTADIENIS – THURSDAY-SATURDAY, BALANDŽIO – APRIL 9-11, 2020 • Vol. CXI NR. 42-43

Kaina 2 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 04-09-2020

Sveikinimas šv. Velykų proga

Brangieji,

atverkime duris ir langus pavasariui, žmogaus ir žemės atgimimui. Įkvėpkime šviežio oro gūsi, nusišypsokime vieni kitiems. Didžiojo prisikėlimo diena skatina mus susimąstyti apie tai, kas yra amžina ir nepajudinama. Žvelgiu į akis kiekvienam iš Jūsų. Juk meilė, pagarba ir tikėjimas visada buvo mūsų tautos gyvybingumo šaltinis. Išmintis, kantrybė ir sveikas savisaugos instinktas padėjo atsispirti paikoms avantiūroms ir tarpusavio susipriešinimui pavojaus akivaizdoje. Šiandien šių savybių reikia kaip niekad anksčiau. Prieš keletą dienų sutikau kokių devynių-dešimties metų berniuką, kuris manęs be užuolankų paklausė: Prezidente, ar mes pasveiksime? Mano atsakymas buvo paprastas – žinoma, vaikuti, mes pasveiksime, bet geriau būtų tiesiog nesusirgti. Visgi šio klausimo potekstė yra kur kas gilesnė. Apsidairykite, juk pikčiausias mūsų priešas yra ne tas karūnuotasis virusas. Nuožniausias mūsų priešas yra baimės ir neapykantos virusas. Išguikime jį iš savo namų. Pasvajokime, kaip gyvensime po to, kai įveiksime mus užklupusius sunkumus, būsimė jautresni, atlaidesni, dosnesni. Šiandien puiki proga rasti savyje drąsos būti geresniems. Mus jungia trys svarbiausios vertybės. Tai viltis, tikėjimas ir meilė. Viltis, kad sunki liga aplenks mūsų šeimas. Tikėjimas, kad bendrai susitelkę įveiksime absoliučiai visus sunkumus. Ir meilė, artimojo meilė. Iš meilės, vardan meilės, su meile mes galime nuveikti pačius nuostabiausius dalykus. Su šventėmis, mielieji. Tegul mūsų vaikai džiaugiasi gražiausiais margučiais, tegul mūsų namai spinduliuoja šiluma.

Gražios prisikėlimo šventės, su šventomis Velykomis!

LR Prezidentas Gitanas Nausėda ir ponia Diana Nausėdienė

Konsulas M. Bekešius – apie darbą pandemijos metu

Būti pasiekiamais 24 valandas per parą ir septynias dienas per savaitę – tokiu režimu tris savaites dirbo Lietuvos generalinio konsulato Čikagoje darbuotojai po to, kai JAV paskelbė apie uždaromas valstybės sienas, o skrydžių bendrovės ėmė masiškai atšaukinėti planuotas keliones. Lietuvos atstovybes užplūdo Amerikoje keliavusių ir suplanuotu laiku nebegalinčių grįžti į namus Lietuvos piliečių skambučiai. Apie tai, kokius svarbiausius darbus konsulato darbuotojams tenka nuveikti pandemijos metu, kalbėjome su LR generaliniu konsulu Čikagoje Mantvydu Bekešiumi.

– 3 psl.

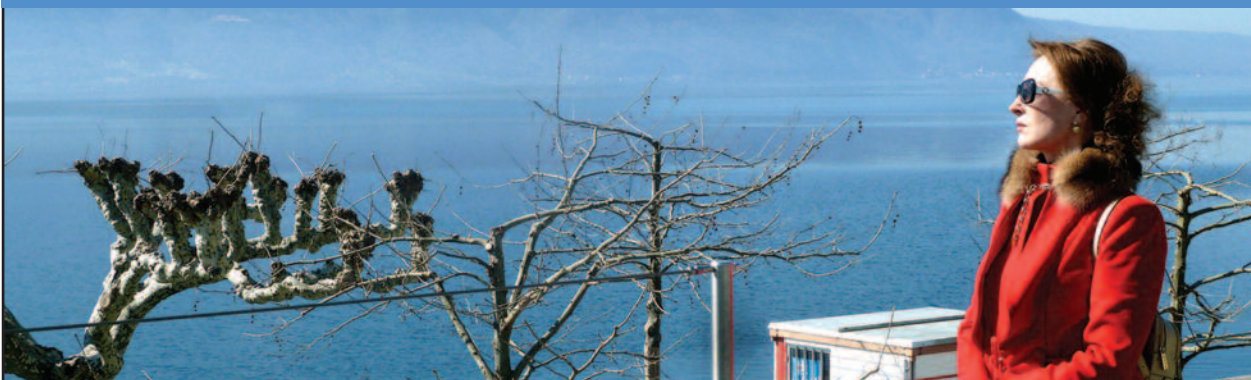

	Užsikrėtusių	Išgijusių	Mirusių
Pasaulyje	1,563,847	345,849	91,830
JAV	449,555	24,562	15,826
Lietuvoje	955	8	16

Mažytei Šveicarijai teko didelė našta – pagal bendrą susirgimų COVID-19 skaičių ji yra 11-oje vietoje (laikraščio leidimo dieną, balandžio 9-ąją, čia buvo užfiksuoti 23 799 užsikrėtimo koronavirusu atvejai, mirė 937 žmonės). Kaip jaučiasi savo namuose Ženevoje „užstrigusi“ pianistė Mūza Rubackytė ir kasdien į darbą kaip karys į mūšio lauką einantis jos vyras, šveicarų gydytojas Alain Golay?

– 10 psl.

Harmonija sumaišties apsuptyje

Sumaišties apsuptyje – harmoningas muzikos ir meilės pasaulis

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS
specialiai „Draugui“ iš Vilniaus

Planavome susitikti, bet...

Pasaulyje vis labiau įsitvirtina bendravimas „nuotoliniu būdu“. Dauguma savo gyvenimus perorganizavo pagal pandemijos diktuojamas sąlygas. Profesūra dėsto virtualioje erdvėje. Valdžia posėdžiauja internete. Koncertų įrašai iš Filharmijos keliauja pas kiekvieną melomaną elektroniniu būdu. O ką jau bekalbėti apie šv. Mišias – dažnos pamaldos yra transliuojamos per socialines medijas.

Bendravimas nuotoliniu būdu nenutrūko ir su gimtąja Čikaga. Ir Vilniuje užstrigęs klausausi savo mėgstamiausios klasikinės muzikos radijo stoties WFMT. Ji tarsi mano „angelas sargas“.

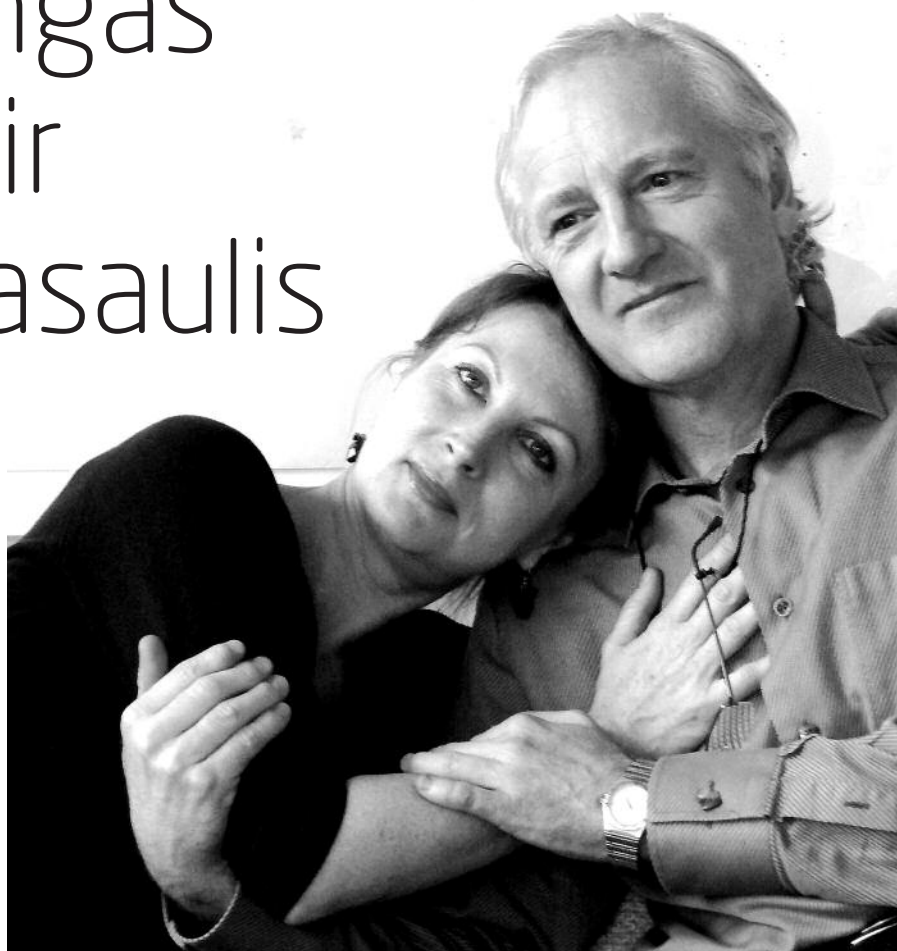
Prieš keletą savičių WFMT studijoje turėjo lankyti ir tiesioginiame eteryje koncertuoti Mūza Rubackytė. Tai buvo suplanuota jos gastrolių JAV dalis, kurios pagrindinis akcentas turėjo būti pasirodymas Rockforde. Jau tada buvo aišku, kad pianistė neatvyks, bet jos atliekama muzika eteryje nuskaubė – buvo pagrotas archyvinis įrašas.

Gyvendant prislėgtai Lietuvos sostinėje man tai buvo tikra dvasinė atgaiva (į Rockfordą bet koku atveju nebūčiau sugebėjęs nukakti). Šis koncertas taip pat nukėlė į praeitį, į tuos laikus, kai „Studijos R“ radijo vardu surengėme Mūzos koncertą Maria High School koncertų salėje, kur pianistė atsisėdo prie puikios dosnios mecenatės Gražinos Liautaud išnuomoto koncertinio „Steinway“ fortepijono...

Pagalvojau – gera proga pabendrauti su Mūza „nuotoliniu būdu“. Sužinojau, kad telefonu su lietuvišku numeriu ji paliko savo bute Vilniuje, nes kovo 5 d. į Ženevą atvyko tik trims dienoms. Kovo 24 d. gaunu jau tokį laišką: *Esu Ženevoje, o galėjau būti užstrigusi Vilniuje, Paryžiuje ar Čikagoje... Esu laiminga, kad man taip pasisekė. Esu taip pat laiminga, kad esu šalia mano brangaus Alain, kuris yra 'karo stovyje', mat yra vienas iš Ženevos ligoninės vadovų, kurie sprendžia šios ekstremalios situacijos kasdienę strategiją ir teikia gaires politikams.*

Sutarėme bendrauti elektroniniu paštu. O per tą laiką turėjau progos dar kartą pasiklausyti Mūzos skambinimo. Mat WFMT per šeštadieninį pagėdavimų koncertą išpildė mano „užsakymą“ pagroti kokį nors Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kūrinį. Laidos vedėja Maggie Clennon Reberg palinkėjo ištvermės, bet kas grojo – nepranešė. Nors aš ir pats supratau iš pirmųjų akordų – Mūza! Kai padėkojau Maggie su pastaba, kad čia greičiausiai Rubackytės įrašas, ji patvirtino: „You're absolutely right“.

Na, o štai ir pokalbis su daugelį planų turėjusia pakeisti, savo namuose Ženevoje „užstrigusia“ **Mūza Rubackyte-Golay.**

Savaitgaliai skiriami bendravimui.

Asmeninio albumo nuotraukos

Katastrofa turėtų pažadinti žmoniją

Mūza, kada pirmąsyk jūs su vyru išgirdote apie koronavirusą ir kokie jausmai apėmė?

Apie tai mes išgirdome gruodžio mėnesį, o saušį pamatėme mus nustebinusius vaizdus su tuščiomis gigantiškų miestų gatvėmis Kinijoje. Bet tada galvojome – stebėtina, tolima... Toli nuo mūsų... Ne mūsų.

Tavo vyras Alain – ne tik gydytojas, bet ir eina atsakingas valstybines pareigas – pataria Šveicarijos valdžiai sveikatos klausimais.

Mano vyras Alain Golay yra Ženevos universitetinės ligoninės profesorius, vadovaujantis endokrinologijos, diabeto ir mitybos skyriams vidaus ligų departamente. Šis departamentas apsprendžia COVID-19 pandemijos prevenciją ir perduoda patarimus politikams. Alain yra vienas iš tų 12 ekspertų.

Matant kaimyninių šalių sunkumus kovoje su virusu, buvo nuspręsta sekti anticipacinės politikos kryptimi, kas leido tinkamai pasiruošti pandemijos bangai. Ženeva, kuri yra vienas pagrindinių įvairių

tarptautinių organizacijų būstinių centras, yra vienas labiausių viruso paliestų miestų Šveicarijoje, kartu su Bazelio ir Tesino kantonais. Epidemiologijos patirtis rodo, kad reikia numatyti epidemijos piką ir pristabdyti progresavimą įdiegiant izoliavimo/karantino metodą. Didžiulis skirtumas tarp Šveicarijos ir daugelio kitų šalių yra tai, kad šveicarai ištis pakluso izoliavimosi rekomendacijoms. Šveicarijos pranašumas ir tas, kad pagal procentus čia daugiausiai pasaulyje testuojami žmonės. Šveicarija taip pat yra svarbi respiratorių gamintoja.

Mūsų kaimyninėms šalims trūksta įvairių priemonių, viruso testų ir reagentų, net kaukių. Be to, nebuvo pakankamai griežtai paklustama karantino rekomendacijoms – kol šalys nesusidūrė su daugelio žmonių gyvybių praradimu.

Ar Alain dirba nuotoliniu būdu?

Alain kasdien eina dirbti į ligoninę, iš kurios vadovauja 2/3 savo pavaldinių, dirbantiems nuotoliniu būdu. Likęs trečdalis, kaip ir jis, yra „fronte“.

Kokia jo, gydytojo, prognozė Šveicarijai?

Šveicarija šiandien yra pasiruošusi pikui, turi galimybę ir priima kaimyninių šalių ligonius: prancūzus, italus. Turi visas priemones ir aparatus, taip pat didžiulę karinę ir ligoninių infrastruktūrą su transporto priemonėmis ir personalu. Disciplinuota tauta, brandžiai priimanti šią pasaulinę kovą, turėtų ją laimėti su žemiausiu gyvybių pareikalaujančiu koeficientu.

Kalbant apie visuotinę ekonomikos krizę, praėjusiais metais Šveicarijos Nacionalinis bankas užfiksavo išskirtinai aukštą finansinį pelną, tad šiandien konfederacija yra nutarusi jį paskirstyti tiems, kuriems to labiausiai reikia. Įstaigos, iš ryto užpildžiusios anketas, vakare jau gali tikėtis realios ir negražinamos paramos.

O prognozės pasauliui?

JAV yra padaryta didžiulė sveikatos apsaugos klaida: pandemija nebuvo pripažinta laiku ir testai nebuvo pakankamai plačiai atliekami, nes didelė dalis gyventojų negali už juos susimokėti, trūko informacijos ir apsisaugojimo priemonių. JAV politiškai klaidą ir izoliacijos svarbą pripažino per vėlai. Greičiausiai JAV bus šalis, labiausiai paliesta pandemijos, joje tvyros gedulas dėl šimtų tūkstančių mirčių.

Turime ištis peržiūrėti savo bendražmogiškas vertybes. Šis pasiutęs pelno ieškojimo tempas, trumparegiškas požiūris į mūsų planetos florą ir fauną mus veda į aklavietę. Nuo sausio mėnesio planeta atsikvepia nuo užterštumo. Ar reikėjo sulaukti tokios sanitarinės katastrofos, kurią išgyvename dabar, kad

Šeimyninis duetas: Alan Golay ir Mūza Rubackytė-Golay.

kai kurie politikai pradėtų galvoti apie planetos ir savo vaikų ateitį? Tikiuosi, kad po pandemijos atsiras daugiau šviesaus proto balsų, kaip gobšumo ir egoizmo alternatyvos.

Šveicarai gerbia ir gamtą, ir žmogų

Mūza, nupiešk „Draugo“ skaitytojams eilinio šveicaro gyvenimą šiandien.

Kaip minėjau, šveicarai yra labai sąmoningi ir pilietiški. Skirtingai nuo Prancūzijos, čia nėra drastiškų karantino sąlygų, kur išeinant iš namų reikia užpildyti popierių, leidžiantį būti ne namuose daugiausia 1 val. per dieną, ir tik dėl 3-jų priežasčių: maistas, sveikata ir išskirtinės šeimyninės aplinkybės. Prancūzijoje yra didžiulės baudos: nuo 135 Eur. iki 3750 Eur. ir 6 mėnesių laisvės atėmimo. Šveicarijoje pasitikima žmonėmis ir jų disciplina. Nepaisant to, civilinės įstaigos ir kariuomenės atstovai uždaro priėjimus prie ežero, tam tikras parkų erdves tam, kad nebūtume suvilioti saulės ir noro bendrauti. Būriuotis leidžiama ne daugiau kaip penkių žmonių grupei.

Nuo karantino pradžios atsirado tradicija 9 val. v. išeiti į balkoną ir ploti dėkojant gydytojams. O neseniai mano vyras man atnešė kelias tulpes su padėka „merci“. Taip praeiviai pasitinka darbo dieną baigusius medikus.

Ar Šveicarijos žiniasklaida nuolat kalba apie šią pandemiją?

Šiandien mes visi esame paliesti šio išskirtinio ir beprecedencio įvykio ir visi turime žinoti jo eigą, suprasti strategijas, pergales ir pralaimėjimus – kaip kare. Būtų neatsakinga gyventi neinformuotame pasaulyje neigiant realybę, kas leistų išsiplėsti įvairioms samokslų teorijoms, neturinčioms jokios realios logikos.

Ženeva – tarptautinė pasaulinės politikos ir sveikatos ašis. Ar čia gyvenimas šiandien drastiškai skiriasi nuo kitų miestų, sakykime, nuo Berno ar Ciuricho?

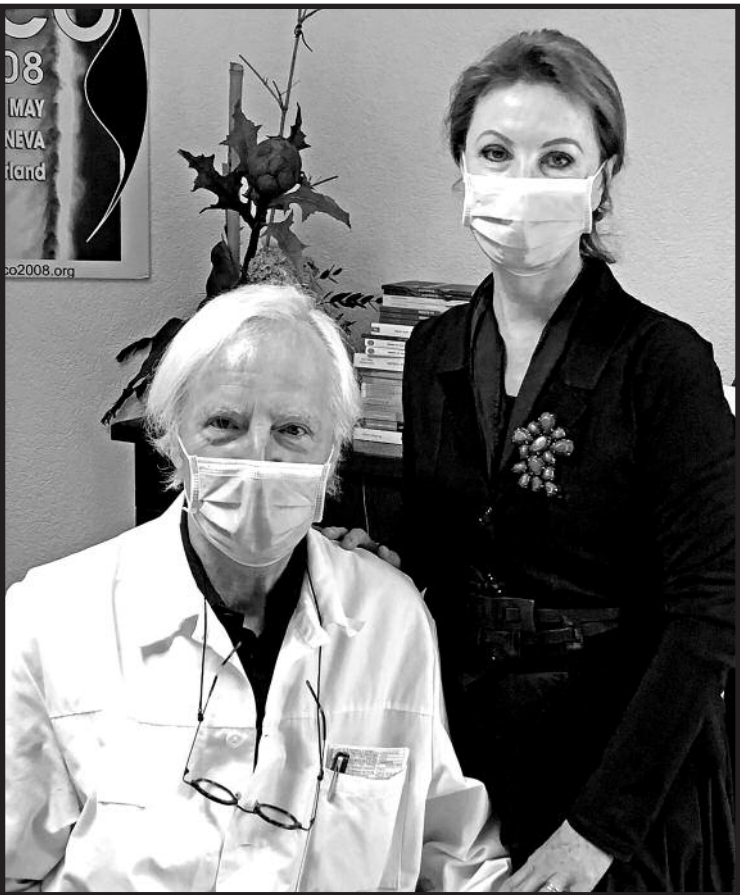
Dar prieš 25 metus pirmą kartą atvykusi į šią šalį iš Paryžiaus, buvau nustebinta gatvių švaros, tvarkos, žmonių pagarbos. Kadangi šalis yra „daugiakantoninė“, kalbanti 4 kalbomis, savaime aišku, yra etninių, kultūrinių bei religinių ypatumų. Nepaisant to, visus vienija tos pačios tiesumo ir sąžiningumo vertybės. Ženeva yra pasaulio miestas, turintis daugiausiai tarptautinių organizacijų, tarp jų ir: Raudonasis Kryžius, Pasaulio sveikatos organizacija, Europos branduolinių tyrimų centras, Jungtinės Tautos ir daugelis kitų. Taigi, nors miestas ir tarptautinis (50 proc. miesto rezidentų yra svetimtaučiai), visame kame jaučiasi šveicarų įdiegta pagarba gamtai, žmogui. O Jacques Rousseau filosofija ir pagarba žmogui, kaip gamtos daliai, ypač stipriai jaučiama šiandien.

Šiuo metu - gražus kūrybinis etapas

Tavo koncertinis gyvenimas, spėju, visiškai sustojo?

Taip, kovo/balandžio mėnesio gastrolės JAV ir Kolumbijoje yra perkeltos. Bet mano profesija susideda iš dviejų svarbių, poliariškai priešpastatytų dalių: viena – užsisklendimas savyje, vienvietė ir studijos, kompaktinių plokštelių (CD) įrašai bei montavimas ir kita – kelionės, žmonės, plovimai, šventė. Tam svarbu dvasinė lygsvara. Šiandien mano gastrolės yra nukeltos į „geresnius laikus“, bet esu laiminga, kad man pasisėkė niekur neužstrigti, mat galėjau būti Paryžiuje, Vilniuje, Čikagoje ar Kolumbijoje, o likau šalia mylimo žmogaus, studijuojau naujus kūrinius bei tobulinu jau grotus. Dabar gyvenu ypač gražų naujų kūrinių „išieškojimo“ periodą: dirbu su gigantišku ir nauju man kūriniu – Leopoldo Godowskio fortepijonine *Sonata*. Šio kūrinio atlikimas yra LR Užsienio reikalų ministerijos ir Nacionalinės Filharmonijos litvakų metų minėjimo dalis. Prieš 200 metų Vilniuje gimė žydų išminčius Gėnas, o pianistas, buvęs garsus visame pasaulyje Leopoldas Godowskis, gimė Žasluiose. Mes tikrai galime didžiulius daugelį garsių litvakų, tokių kaip smuikininkas J. Heifetz ar filosofas E. Levin, poetas S. J. Kunitz, kompozitoriai A. Copland, P. Glass, muzikantas B. Dylan, dailininkai J. Lipchitz, S. Bak ir kiti.

Be to, jau daugelį metų manęs laukė du svarbūs CD, iš „live“ koncertų garsiojoje Paryžiaus Gaveau salėje. Taigi, dabar galiu užsiimti klausymu ir montavimu. Ir dar – jau dešimtmetis, kai su vyru „ke-

Alain kabinete Ženevos universitetinėje ligoninėje.

turiomis rankomis” rašome mano autobiografinę knygą „MŪZA, gimusi po fortepijonu”. Šią savaitę atidavėme paskutines korektūras. Knyga pirmiausia bus išleista prancūzų leidyklos „Ovadia”, iškart po to išversta į lietuvių kalbą ir išleista „Tyto alba”.

Apie gastrolių biurokratiją

Žinom, kad turėjai atskristi koncertuoti į Ilinojų...

Taip, kovo pabaigoje turėjau koncertuoti su Rockfordo orkestru, Coronado Performing Arts Centre, Rockford, IL, o taip pat ir WFMT eterijoje. Nerimas prasidėjo vasario pradžioje, mat aš turiu gauti O-1 Visa for Extraordinary Ability, ir tam mano brangus agentas Arnoldas Voketaitis turi paruošti visą „bylą” ir ją pateikti prieš 6 mėnesius. Dešimtis kartų ši viza man buvo išduota, tačiau kaskart reikia iš naujo paruošti ir išversti daug straipsnių, gauti garsių žmonių rekomendacijų tam, kad būtų įrodyta kviečiamo menininko svarba kultūriniame pasaulyje ir kad žmogus yra vertas pasirodyti JAV koncertinėse erdvėse. Mat „America first”... Beje, kai kurie mane mylintys orkestrai taip pat norėjo pasikviesti, tačiau, nujausdami vizos problemą, nutarė palaukti, kol pasikeis situacija JAV administracijoje.

Jau turėdama patirties neplanuoju koncertų tris savaites iki JAV gastrolių, mat gavusi patvirtintą petiją, paprastai turiu vykti į Vilnių, kurio konsulate interviu laukimo periodas yra trumpesnis nei Paryžiuje (kuriame man dažnai paskirdavo laiką jau po

Pietūs namuose.

mano koncerto...). Ačiū mūsų ambasadoriams, kurie visuomet man pagelbėdavo.

Taigi, šįkart sugrįžusi kelioms dienoms į Ženevą, belaukdama kelionės į Vilnių per Paryžių ir tuomet į Čikagą, veikiausiai visais įmanomais būdais, kad galčiau vėluojantį sprendimą. Kreipėmės net į vieną JAV senatorių, kurio dėka gavome atsakymą, kad užstrigusios vizos gavimui trūksta pažodinio mano prancūziškų recenzijų vertimo su apostile. Išsiunčiau jį tuoj pat, tačiau tuomet, dėl laiko trūkumo, vienintelis būdas gauti pagreitintą atsakymą per 15 dienų buvo sumokant 1 500 JAV dol. ... Galiausiai viską išsiuntusi ir sumokėjusi gavau patvirtintą petiją, bet nebeteko niekur išvažiuoti dėl *force majeure* ir priimančios šalies koncertų atšaukimo/perkėlimo bei JAV oro erdvės uždarymo.

Beje, kokius kūrinius žadėjai atlikti JAV?

Šie metai pasaulyje yra švenčiami kaip Beethoveno 250-osios gimimo metinės. WFMT mano planuoto rečitalio pagrindas būtų buvusi garsioji „Mėnesienos” sonata. Kartu turėjau atlikti Rachmaninovo ir Liszto kūrinius. Saint Saëns koncertas Nr. 2 buvo užsakytas Rockfordo orkestro. Kūrinys nepaprastai virtuoziškas ir gyvybingas. Visa ši programa buvo nuodugniai paruošta, šiandien ji yra „užšaldyta” ir bus atkurta, kai prireiks.

Ar atšauktų koncertų dėl vienos ar kitos priežasties Tavo gyvenime būta ir daugiau?

Nepasakyčiau. Dėl mano „kaltės” buvo tikrai vienas periodas – piršto sausgyslės nutrūkimas, dėl kurio turėjau atsisakyti 17-os koncertų, taip pat ir JAV. *Forces majeurs*, tokie kaip streikai, yra pasitaikę, tačiau tai, ką išgyvename šiandien, yra unikalu. Tik ką sužinojau, kad 2020 m. planuotas garsusis Clevelando konkursas yra nukeltas į 2021 m., taigi ši kelionė šįkart kaip vertinimo komisijos narei taip pat nusikelia.

Namuose - koncertai duetu

O dabar pasibelsiu į Tavo rezidencijos duris... Ką ten pamatysiu?

Vilniuje, Paryžiuje ir Ženevoje karaliauja mano 3 koncertiniai fortepijonai. Beje, Vilniuje yra fortepionas, priklausęs Juozui Naujaliaui.

Kiekvienas iš mūsų būtų turi savo individualybę: Vilniaus senamiesčio butas yra pilnas freskų, nišų, mano šeimai priklausančių baldų, kurie susišaukia su šiuolaikiniu dizainu. Mano pasodinti alyvų krūmai mus pasitinka kasmet per mano gimtadienį gegužės mėnesį. Paryžiuje gyvename Berliozui priklausiusiame name, kuriuose daug paveikslų, o rožių terasa yra mano oazė miesto centre. Ženevoje esame įsikūrę paskutiniame, 1930 m. statybos namo aukšte, iš kurio matome Salève kalną. Visi butai kvėpuoja menu, muzika ir gamta.

Ar daug laiko dabar praleidžiate kartu su Alain?

Mes abu esame savo profesijoms atsidavę žmonės, kurias galima būtų vadinti ir misijomis.

Taigi, nei vienas, nei kitas neskaičiuojame valandų tų misijų vykdymui. Alain, šalia savo gydytojo pašaukimo, vykdo mokslinius tyrimus, kurie žinomi visame pasaulyje. Jis yra paskelbęs daugiau kaip 450 straipsnių ir mokslinių darbų, išleido apie 20 knygų, iš kurių 3 išverstos ir į lietuvių kalbą („Tyto alba”).

Aš, šalia savo tiesioginės, daugiabriauinės koncertuojančios pianistės profesijos, jau tris dešimtmečius geranoriškai dirbu Lietuvos kultūros labui ir jos vardo skleidimui. Iš kitos pusės, organizuodama kartu su Nacionaline Filharmonija Vilniaus Fortepijono festivalį, kurio dešimtmetį tik ką atšventėme, atvežu į Lietuvą įdomiausius, mano požiūriu, pasaulio pianistus ir taip stengiuosi praplėsti šalies publikos akiratį.

Taigi, mudviejų „teritorija” yra savaitgaliai. Tuomet telefonai „įdedami į šaldiklį” ir visas laikas skiriamas mudviejų bendravimui. Alain studijavo smuiką ir visą gyvenimą juo griežia. Jis tebemuzikuoja Ženevos Simfoniniame orkestre, o mudu su džiaugsmu grojame duetu namuose. Mano anapilin iškeliavusi Mama buvo viena didžiausių mūsų dueto gerbėjų.

Nukelta į 14 psl.

Kristaus Kančios savaitę vainikuoja šv. Velykos

Įpusėjome Didžiąją savaitę, – kurios metu mūsų protėviai laikėsi tam tikrų moralinių įstatymų: negalima buvo bartis, pavydėti, skolintis pačiam ar ką nors skolinti kitam žmogui (ypač Didįjį šeštadienį), nes visus metus nesiseks gyventi ir prasigyventi.

Visą Didžiąją savaitę buvo stengiamasi tarpusavyje bendrauti tyliai, ramiai, nešūkauti. Senovėje Didžioji savaitė vadinta Vėlių savaitė. Buvo tikima, kad brangios artimųjų vėlės galės nusileisti į žemę ir visą Vėlių savaitę kuo nors padėti saviškiams. Suvalkijoje naktį iš Didžiojo antradienio į Didįjį trečiadienį žemėn pakasdavo česnako skiltelių, kad būtų geras derlius ir javų neišmuštų ledai.

Didžiojo trečiadienio vidurnaktį kūrendavo pirtis, kuriose naktį maudėsi vyrai, o Didžiojo ketvirtadienio rytą iki saulės patekėjimo maudėsi upėse, ežeruose, šaltiniuose, – buvo tikima, jog tuo metu vanduo turi magiškų gydomųjų galių.

Didysis ketvirtadienis dar buvo vadinamas švariuoju. Šeimininkės uoliai tvarkydavo, plaudavo visus namus ir daugiau nešluodavo jų iki pat Velykų, tikėdamos, jog kruopščiai sutvarkyti per Didįjį ketvirtadienį namai išbus švarūs visus metus – juose neatsiras blakių, blusų, tarakonų, kandžių, žiurkių, pelių, viskas seksis, niekas nesirgs. Tai puikus paprotys. Sakoma, kad tvarkantis Didįjį ketvirtadienį pritraukiama pinigų visiems metams. Didįjį ketvirtadienį žmonės mėgdavę kūrenti laužus, lakstyti su degančiais šiaudų kūliais ir taip baidyti nelaimės, piktąsias dvasias, raganas, burtininkus.

Didysis penktadienis būdavo laikomas nepaprasta diena. Tą dieną raganos plaukus šukuodavusios, šūkaudavusios, siausdavusios vėjuje. Todėl Didįjį penktadienį visi stengėsi laikytis ramiai, kuo anksčiau nudirbti darbus ir atsigulti.

Didįjį šeštadienį buvo šventinama ugnis ir vanduo. Vaikai ar vyresnieji skubėdavo parnešti į namus šventą velykinę ugnį ir ant jos išvirti velykinius margučius, pašlakstyti namus šventintu vandeniu, įpilti jo į šulinį.

Kai kurios šeimininkės velykinę ugnį stengėsi išlaikyti visus metus. Buvo tikima, kad jeigu pirkioje visą laiką rusens šventa velykinė ugnis, – šeimoje vyraus laimė, meilė ir santaika, o į pirkią netrenks griaustinis.

Šventa velykine ugnele smilkė namus, ūkinius pastatus. Labai blogai, jeigu kam nors Didįjį šeštadienį užgesdavo šventa velykinė ugnis, nes tą dieną nieko negalima buvo skolintis. Kaimynai neskolindavo nei degtukų, nei ugnies, nei šlakelio vandens, nei krislelio miltų, – nieko! Manyta, jog su paskolintu daiktu iš namų gali būti išnešta laimė, sveikata, būsimas javų ir vaisių derlius, sėkmė, pinigai, gausa ir skalsa.

Tai žinodami ir mes Didįjį šeštadienį niekam nieko neskolinkime ir nesiskolinkime. Tegul visų namuose pasilieka sava laimė, puiki sveikata, sėkmė ir turtai.

Prisimindami protėvių papročius Didįjį šeštadienį pasirūpinkime šventintos ugnies bei vandens, papuoškime savo būstą ir ruoškime Velykų stalą.

Iš kn. „Velykos. Papročiai, žaidimai, valgiai“, „Gamta“, 2000 m.

Sumaišties apsuptyje

Atkelta iš 11 psl.

Alain tėveliai, kurie tapo ir mano, taip pat visą gyvenimą muzikavo – mama skambina fortepijonu, tėvelis, pediatras, griežia smuiku ir altu. Jų visi 4 vaikai, nors ne menininkai, taip pat groja: kas violončele, kas smuiku, fleita ar fortepijonu. Šokis, ypatingai argentinietiškas tango, taip pat brangus mudviem hobis.

O kai nesame kartu, tuomet atsi-veria mudviejų poetiniai talentai. Šiandieną mūsų šeimyninėje bibliotekoje yra penki vienas kitam parašytų poemų tomai.

Mitybos tradicijos – gal pakoregavai?

Kaip nekeista, ne. Mat man visuo-met buvo svarbu maitintis įvairiai, sveikai ir išsaugoti „linijas“ – mano koncertinis garderobas „neretušuojamas“ jau daug dešimtmečių.

Esame abu vyno mėgėjai, tačiau tai nėra kasdienybė. Vynas yra išimtis, šventė ir turi būti aukščiausios kokybės. Dėl to mes vynes perkame ir laikome daugelį metų. Koks džiaugsmas

pasidalinti su draugais mūsų lobiu!

Gal turite kokį naminį gyvūnėlį – šunį, katę?

Mes gyvename trijuose namuose, trijose šalyse, taigi, gyvūnus laikyti mums nėra įmanoma. Bet ryšys su gamta man labai svarbus – Paryžiuje turime nuostabią terasą, kurioje aš auginu rožes. Pati jas prižiūriu, maitinu ir gydau. O Ženevoje – orchidėjų karalystė.

Kaip Tu matai savo artimiausią profesinę ateitį?

Mano gyvenimas yra neišsenkamos variacijos viena tema – tema, kurią man uždavė mano šeima, mano ypatinga Mama. Forte-pijonas, muzika – tai yra mano kūne ir kraujyje. Šiuo metu esu savo profesiniame apogėjuje, džiaugiuosi šia profesine laime ir laisve.

Ačiū už tokį malonų ir jautrų pokalbį, mieloji Mūza. Linkiu Tau ir Alain kuo daugiau saulutės ir kuo mažiau debesų, o ypač, žinoma, skambių akordų iš po Tavo dieviškų pirštų. Laikykimės.

MANO VIRTUVĖ

Nuo senų laikų mūsų namuose šv. Velykoms buvo ruošiamas veršienos kepsnys. Veršienos gabalą kepdavo orkaitėje, patiekdavo su namine bruknių uogiene, virta su kriaušėmis. Bet taip pat gamindavo ir kitokią veršieną, kurios receptu dabar dalinuosi.

Veršienos suktinis su baravykais

Reikės:

600–700 g (apie pusantro sv) veršienos
2 valg. šaukštų miltų
2 kiaušinių
1/2 puodelio riebios grietinės
druskos, juodųjų pipirų pagal skonį
1 lauro lapelio, susmulkinto

Įdarui:

200 g (7 oz) džiovintų baravykų
1 svogūno
1 šaukšto aliejaus
1 šaukšto sviesto
2–3 puodelių vandens

Padažui:

grybų nuoviro
1 šaukšto sviesto
1 šaukšto miltų
1/2 puodelio riebios grietinės

Džiovintus baravykus nuplauti ir išvirti pasūdytame vandenyje – šį darbą reikia padaryti iš anksto. Skysčio neišpilti, iš jo gaunasi puikiausias padažas.

Veršieną sumalti ir pagardinti druska, pipirais, susmulkintu lauro lapeliu, įberti miltus, įmušti kiaušinius, supilti grietinėlę. Visą gerai išmaišyti. Faršą tinka išmušti – paimti ranka maltą veršieną ir mesti į dubenį, tai pakartoti 10–15 kartų.

Virtus grybus supjaustyti juostelėmis, svogūną susmulkinti ir apkepinti keptuvėje, įpylus 1 šaukštą aliejaus ir 1 šaukštą sviesto.

Iš mėsos faršo suformuoti paplotį, į vidurį išilgai sudėti keptus baravykus ir drėgnomis rankomis susukti.

Kepimo indą iškloti kepinio po-

pieriumi, dėti veršienos suktinį ir kepti iki 200 C (400 F) iš anksto įkaitintoje orkaitėje 40–50 min.

Pagaminti padažą.

1 šaukštą sviesto pakepinti su 1 šaukštu miltų, po truputį pilti grybų nuovirą ir kaitinti, kol sutirštės. Į pabaigą įpilti 1/2 puodelio grietinės. Pagal skonį padruskinti, papiprinti.

Prie keptos veršienos paprastai būdavo patiekiami karšti troškinti burokėliai.

Troškinti burokėliai

Reikės:

6 vidutinio didumo virtų burokėlių
2 vidutinio didumo raudonųjų svogūnų
2 šaukštų alyvuogių aliejaus
druskos ir pipirų pagal skonį
1–2 lauro lapelių, susmulkintų
1 arb. šaukštelio trintų kmynų
1/2 puodelio vištienos sultinio (arba vandens)

Burokėlius sutarkuoti burokine tarka. Svogūnus supjaustyti šiaudeliais.

Į įkaitintą keptuvę su 2 šaukštais alyvuogių aliejaus berti svogūnus ir pakepinti kelias minutes. Tuomet sudėti tarkuotus burokėlius, suberti grūstus kmynus, susmulkintus lauro lapelius, įpilti 1/2 puodelio sultinio arba vandens ir troškinti ant nedidelės ugnies 10–15 minučių. Padruskinti, papiprinti, išmaišyti, uždengti keptuvę dangčiu, išjungti viryklę ir duoti pastovėti. Patiekti kaip garnyrą prie veršienos.

Taip pat tiks ir marinuoti, sūdyti ar rauginti agurkėliai.

Skanių velykinių pietų!

Jūsų Indrė

Šv. Mišios TIESIOGIAI iš Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios transliuojamos kiekvieną sekmadienį, 11 val. ryte.

Prisijunkite internetu „draugolaikraštis“ YouTube nemokamo kanalo youtube.com/draugolaikraštis

http://chicagonativitybvm.org
http://draugofondas.org